

İ.Q.Quliyev
i.ü.f.d., dosent, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
ORCID 0000-0002-2674-4185
Ibrahim_Guliyev@unec.edu.az
Ç.T.Cahangirova
magistrant, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
cicekcahangirova20@gmail.com

Məqalə redaksiyaya daxil olub 14.04.2023

The article was received by editorial board on 14.04.2023

Статья принята к печати 14.04.2023

DAYANIQLI İNKİŞAFIN TƏMİN OLUNMASINDA “YAŞIL İQTİSADİYYAT”IN ROLUNUN VƏ MÖVQEYİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Xülasə

Son illərdə sosial-iqtisadi problemlərdən əlavə global iqlim dəyişikliyi, məhdud resurslardan səmərəsiz istifadə və yoxsulluq kimi problemlər ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların global gündəmində mühüm yer tutur. Bu problemlərə “davamlı inkişaf”, və “yaşıl iqtisadiyyat” anlayışları vasitəsilə həll yolu axtarılır. Əslində, bir-birini tamamlayan davamlı inkişaf və yaşıl iqtisadiyyat yanaşması təkcə iqtisadiyyatı deyil, həm də həyatımızın hər bir sahəsini əhatə edən anlayışlardır. Bu kontekstdə bu məqalənin əsas məqsədi yaşıl iqtisadiyyat konsepsiyasını davamlı inkişaf çərçivəsində araşdırmaqdır.

Açar sözlər: “yaşıl iqtisadiyyat”, “enerji”, “infrastruktur”, “davamlı inkişaf”, “urbanizasiya”, “kapital”, “təbiət”.

GİRİŞ

Davamlılıq sözü cari əsrin bütün fəaliyyət sahələrinə daxil olmuşdur. Davamlılıq sözünün təməlinə; mövcud ehtiyatların gələcək nəsillərə itkisiz ötürülməsini təmin etmək durur. Ümumiyyətlə, söz daha çox iqtisadi kimi görünə də, təkcə istehsal və istehlakda, daxili və xarici ticarətdə, artım və inkişafda işlənmir eyni zamanda bir çox mədəni, siyasi, sosial və ekoloji sahələrdə geniş şəkildə istifadə olunduğunu görürük.

Yaşıl davamlılıq üçün milli iqtisadiyyatlar “qəhvəyi iqtisadiyyat”dan “yaşıl iqtisadiyyat”a keçid etməlidirlər. İqtisadiyyat anlayışı artıq qıt resurslardan ən səmərəli istifadəni özündə ehtiva edən bir anlayışdır. Yaşıl iqtisadiyyat mövcud resurslardan səmərəli istifadə etməklə yanaşı, istifadədən sonra yaranan bütün tullantıların da geri dönüştürülməsi və səmərəli istifadəsinin təmin edilməsi anlayışıdır.

Dayanıqlı inkişaf və yaşıl iqtisadiyyat

Təbii qaynaqların səmərəsiz şəkildə istifadəsinin nəticəsi olaraq yaranan ekoloji degenerasiya və bu degenerasiyanın yaratdığı global fəlakətlər göstərir ki, təbii sərvətlərin qeyri-məhdud deyildir. Əslində, bu global fəlakətlərin mənşəyi 20-ci əsrin sonlarında yaşanan sürətli qloballaşma ilə qoyulmuşdur. Yaşanan hadisələr dövlətlərin tək hədəflərinin iqtisadi artım və inkişaf olmamalı olduğunu göstərdi. İqtisadi inkişafa nail olmaq və nəticələrin davamlı olması üçün təbii sərvətlərin balansını qorumaq lazımdır.

Bu gün aydındır ki, davamlılıq anlayışı yaşıl iqtisadiyyat anlayışı ilə birlikdə məna yaradır. Davamlı inkişafdan bəhs edilsə belə, bunun arxasında dayanıqlı mühitin, başqa sözlə, yaşıl davamlılığın dayandığı danılmazdır. Davamlı inkişafın əsasında inkişaf və ətraf mühit anlayışları bir-birini tamamlayan kimi yer alır. Amma maraqlısı odur ki, bu iki anlayış təəssüf ki, bir-biri ilə daim ziddiyyət təşkil edir. İnkişaf etmək üçün resursların davamlı istehsalına və istehlakına ehtiyac var. Daha çox istehsal daha çox resurs və daha çox ekoloji istehlak deməkdir. Amma əsas problem ekoloji resursların özünün yenilənməsi prosesində yaranır. Ekoloji resurslar özünü

yeniləməkdə çətinlik çəkir. Bundan əlavə, istehsal prosesi nəticəsində yaranan tullantıların ekosistem tərəfindən qəbul edilməsində başqa bir problem yaranır və bu prosesin nəticəsi ətraf mühitin çirklənməsidir. İstər ətraf mühitdən həddindən artıq istifadə nəticəsində yaranan yenilənmə problemi, istərsə də istehsal nəticəsində ətraf mühitə buraxılan tullantılar ətraf mühitin degenerasiyasına və məhvinə səbəb olur. Əslində bu problemlər iqtisadi baxımdan istehsalın yaratdığı mənfi xarici təsirlərdən başqa bir şey deyil.

Öz varlığını daha çox keçən əsrin son rübündə hiss etdirən qloballaşma hərəkətləri bütün dünya iqtisadiyyatlarının həm real, həm də maliyyə bazarlarında köklü dəyişikliklər yaratdı. İstər inkişaf etmiş, istərsə də inkişaf etməmiş bütün ölkələrin iqtisadiyyatları bu dəyişikliklərdən az-çox təsirlənmişdir. Təsirə məruz qalmada yeganə fərq ölkələrin üzləşdikləri təsirə reaksiyasında olmuşdur. İnkişaf etmiş ölkələr həddindən artıq istehsalın ətraf mühitə vurduğu zərəri inkişaf mərhələsində yaşayarkən dərk etmiş və öz ölkələri adından ilkin tədbirlər görməyə başlamışlar. Bu tədbirlərin ən çox istifadəsi ətraf mühitə ən çox ziyan vuran istehsal mərhələlərinin və istehsal sahələrinin inkişaf etməkdə olan ölkələrə köçürülməsidir. Lakin bunun müvəqqəti və çox məhdud həll yolu olduğu qısa zamanda başa düşüldü və iqtisadi inkişafın bütün ölkələr üçün davamlı olmasının bir zərurət olduğu ilə qarşı-qarşıya qaldı.

İnkişafın davamlılığının ekoloji davamlılıq ilə əldə oluna biləcəyi anlayışı beynəlxalq aləmdə təsirli olan bəzi bəyannamə və hesabatlarda ifadə olunmağa çalışılmışdır. 1972-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnsan Ətraf Mühit Konfransı -UNCHE- keçirildi və bəlkə də bu konfransın nəticəsi olaraq nəşr olunan "Stokholm Bəyannaməsi" ilə ətraf mühitə dair ilk global baxış bütün dünyaya elan edildi.

Əslində, Stokholm Bəyannaməsini davamlı inkişaf ideyasına xidmət edən ilk strukturlaşma hesab etmək olar. Lakin bu ideya Ümumdünya Ətraf Mühit və İnkişaf Komissiyasının (UNWCED) "Ümumi gələcəyimiz" adlı hesabatı ilə bütün dünya ölkələri üçün real əhəmiyyət kəsb etdi. 1987-ci ildə nəşr olunan və Norveçin baş naziri Qro Harlem Brundlandın sədrliyi ilə toplanan bir komissiya tərəfindən hazırlanan bu hesabat, davamlı inkişaf anlayışında atılan bəlkə də ən əhəmiyyətli addım olaraq görülür (*Kılıçoğlu, (2005) Türkiyə'nin Çevre Politikalarında Sürdürülebilir Gelişme [1, səh 11]*). Brundland Hesabatı; Davamlı inkişaf ideyası ilə yoxsulluğun aradan qaldırılması, təbii sərvətlərin səmərəliliyinin artırılması, ölkə əhalisinə nəzarətin təmin edilməsi və bəlkə də ən əsası ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyalardan istifadənin yayılmasını vurğulayır.

Davamlı inkişafın mərkəzində bir dəyişiklik prosesinin olduğu vurğulanan Brundland Hesabatında bu kontekstdə bir çox məqsəd qeyd edilsə də, "qərarların qəbulunda ətraf mühitin və iqtisadiyyatın inteqrasiyası" məqsədi daha çox ön plana çıxarılmışdır. 1992-ci ildə Rio-de-Janeyroda keçirilən "Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ətraf Mühit və İnkişaf Konfransı" və ya qısaca "Rio Konfransı" ilə ətraf mühit problemi beynəlxalq gündəmin prioritetinə çevrildi. Bu konfransda müxtəlif ekoloji problemlərə toxunulmuş və nəticədə ətraf mühitə və iqtisadiyyata təsir edən bütün məsələlərlə bağlı müxtəlif səviyyələrdə görülməli olan fəaliyyətləri müəyyən edən fəaliyyət planı kimi "Gündəm 21" nəşr edilmişdir. Gündəlik 21-in dərcindən 10 il sonra (26 avqust - 4 sentyabr 2002-ci il) dünyanın hər yerindən böyük iştirakla Yohannesburqda Ümumdünya Davamlı İnkişaf Sammiti (WSSD) keçirildi və nəticədə 2 (1) Siyasi Bəyanat və (2) Fəaliyyət Planı əsas sənəd ortaya çıxdı (*Kaya, Y. ve Bıçkı, D. (2006) "Sürdürülebilirlik" Argümanı ve "Derin Ekolojik" İtiraz, Gazi Üniversitesi [2, səh 236]*).

"Qlobal Yeni Yaşıl Müqavilə" 2008-ci ilin oktyabrında Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ətraf Mühit Proqramı (UNEP) tərəfindən qlobal iqtisadiyyatın yaşıllaşdırılmasını təşviq etmək üçün qəbul edilmişdir. İqtisadiyyatın yaşıllaşdırılması təbiətə, insan və iqtisadi kapitalla investisiyaların daha yaxşı qaytarılmasını təmin etmək üçün biznesin və infrastrukturun yenidən qurulması prosesi ilə eyni vaxtda istixana qazı emissiyalarının azaldılması, daha az təbii resurslardan istifadə, daha az tullantı yaratmaq və sosial bərabərsizliyin azaldılması kimi müəyyən edilir.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının təklif etdiyi qlobal yaşıl nizamın həyata keçirilməsi üçün beynəlxalq əməkdaşlıq və investisiyaların aşağıdakı istiqamətlərdə cəmlənməsi gözlənilir. Bu sahələr bunlardır:

- Davamlı urbanizasiya üçün yaşıl binaların yaradılması və bütün köhnə və yeni binalarda enerjinin səmərəli və səmərəli istifadəsi yolu ilə ilkin enerji istehlakının (qalıq yanacaq) və beləliklə, CO₂ emissiyalarının azaldılmasına yönəlmiş hər cür investisiyalar.

- Külək, günəş, geotermal və biokütlə kimi bərpa olunan enerji sahələri, tullantıların təkrar emalı və istifadəsi.

- Hibrid və alternativ yanacaq ilə işləyən nəqliyyat vasitələri, yüksək sürətli rels sistemləri, ictimai nəqliyyat və dəniz nəqliyyatı.

- Dünyamızın infrastrukturunu təşkil edən torpaqların, şirin su ehtiyatlarının, meşələrin və balıqçılıq sahələrinin inkişafı və mühafizəsi və davamlılığın təmin edilməsi üçün investisiyalar.

- Ekoloji kənd təsərrüfatına üstünlük verən davamlı kənd təsərrüfatı üçün bütün lazımi tədbirlərin və investisiyaların həyata keçirilməsidir.

Yaşıl Yeni Səvdələşmə (YYD) eyni zamanda iqtisadi, sosial və ekoloji böhranı həll etmək üçün hazırlanmış bir siyasətdir. UNEP 2009 hesabatında YYD-nin qlobal miqyasda üç məqsədi aşağıdakılardır:

1. Dünya iqtisadiyyatının canlanmasına töhfə vermək, iş yerlərinin itirilməsinin qarşısını almaq, yeni iş yerlərinin açılması və cəmiyyətin yoxsul təbəqələrini qorumaq.

2. İqtisadiyyatın davamlı və inklüziv inkişaf modelinə uyğun formalaşdırılması.

3. Karbon asılılığını azaltmaqla ekosistemlərin zərər görməsini müəyyən qədər yavaşlatmaq (UNEP. (2009). Global Green New Deal; Policy Brief. [3, səh 5]).

Yaşıl iqtisadiyyatın ümumi əhatə dairəsi sosial, iqtisadi və ekoloji amilləri birləşdirərək inklüziv davamlı inkişafın yaradılmasıdır. Yaşıl iqtisadiyyat çərçivəsində bütün istehsal fəaliyyətlərinin təbii ehtiyatlara ən az təzyiq yaradacağını və növbəli şəkildə həyata keçirilməsini nəzərdə tutur.

Son illərdə ekoloji problemlər və resurslardan istifadə uzunmüddətli iqtisadi artım üçün problem yaradır. İqtisadi gəliri olan, ekoloji və sosial davamlılıq yaradan sektorların dövlət tərəfindən dəstəklənməsi vacibdir. UNEP-in 2008-ci ilin oktyabr hesabatında beş prioritet sahənin yaşıl iqtisadiyyat təşəbbüsünün bir hissəsi kimi tanınıb. Bu sektorlar aşağıdakılardır:

1. Təkrar emal edilmiş təmiz enerji və texnologiya

2. Bərpa olunan və davamlı enerji

3. Davamlı üzvi əkinçilik

4. Ekosistem infrastrukturunu

5. Meşə sektoru (Rao, P. K. (2010). *The Architecture of Green Economic Policies*, Springer [4, səh 106]).

Bu gün yaşıl iqtisadiyyatın ən mühüm sahələri bərpa olunan enerji, yaşıl tikinti və infrastruktur və üzvi kənd təsərrüfatı sektorlarıdır. Bu sahələrin inkişafı üçün nəzərdə tutulan davamlı stimullar və investisiyalar inkişaf etmiş ölkələrin prioritet gündəliyidir. Bu təşviqlər və investisiyalar vasitəsilə iqtisadiyyata köçürüləcək pullar özəl sektorlar üçün dayanıqlı olmayan iş imkanlarının çevrilməsinə şərait yaradır. Bu çərçivədə yaradılacaq iş yerləri “yaşıl iş yerləri” adlanır. UNEP (2008) hesabatında yaşıl iş yerləri “insan ləyaqətinə və işçilərin hüquqlarına hörmət edən, müvafiq əmək haqqı, təhlükəsiz iş şəraiti, iş zamanəti və irəliləyiş imkanları olan iş” kimi müəyyən edilmişdir (Aşıcı A.A. (2012). *İqtisadi Düşüncədə Çevrenin Yeri ve Yeşil Ekonomi: Karşılaştırmalı Bir Analiz* [5, səh 105]). Yaşıl iqtisadiyyat biznesin aparılmasının daha davamlı yolu və alternativ təklif kimi ortaya çıxır. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ətraf Mühit Proqramının 2008-ci il hesabatında o, ətraf mühitə uyğun olmayan sektorların yaşıllaşdırılması və yaşıl sektorlara sərmayə qoyuluşu üçün siyasətin işlənilib hazırlanmasını dəstəkləməklə əhatəli və praktiki mexanizm təqdim edilib.

Ətraf mühit bizim yaşadığımız ərazi kimi ifadə edilsə də, əslində çox böyük bir ekosistemi təsvir edir. Bu ekosistem bizə bir çox fiziki və bioloji ehtiyaclarımızı ödəmək üçün imkanlar təqdim edir. İqtisadi mühit həm də iqtisadi istehsal prosesini hər cür resurslarla təmin edən əsas

strukturu təşkil edir. Bir sözlə, xammal anbarıdır. Əsas istehsalın mənbəyidir. Resursların az olması düşüncəsi ilə başlasaq, deyə bilərik ki, ekoloji resurslar da azdır və mümkün qədər səmərəli istifadə edilməlidir. Xüsusilə deyə bilərik ki, bu, davamlı inkişaf üçün zəruri şərtidir. (Ertürk, H. (2011) *Çevre Politikası, Ekin Basın Yayım Dağıtım, Bursa* [6, səh 102])

İqtisadi mühit qədər əhəmiyyətli olan mədəni və tarixi mühit də inkişafın davamlılığında çox mühüm rol oynayır. Ölkələrin mədəni və tarixi dəyərlərində baş verən degenerasiya təəssüf ki, geri dönməz inkişaf problemləri yaradır. Çünki keçmişdən bu günə olan dəyərlərin itkisini kompensasiya etmək mümkün deyil. Bu, gələcək nəsillərin öz keçmişini tanımamasına, keçmiş olmayan nəslin gələcəklə bağlı problemlərinin yaranmasına səbəb olacaqdır.

Azərbaycanda “yaşıl iqtisadiyyat”a keçid mexanizmləri

Azərbaycanda “qəhvəyi iqtisadiyyat”dan “yaşıl iqtisadiyyat”a keçid mərhələli şəkildə təmin olunur və bu yolda yaranan mənaelərin aradan qaldırılması ilə bağlı bir çox tədbirlər həyata keçirilir. Aydındır ki, ölkəmizdə dayanıqlı yaşıl iqtisadiyyatın inkişafı üçün əlverişli şərait var. Xarici mütəxəssislərin və eyni zamanda Energetika Nazirliyinin verdiyi məlumatlara əsasən, ölkəmizdə bərpa oluna bilən enerji mənbələrinin inkişafı üçün böyük potensial mövcuddur və günəş həmçinin külək enerjisi üçün uyğun iqlimə sahibdir. Uzun illər Azərbaycan iqtisadiyyatının böyük bir qismini neft sektoru tutması iqtisadi inkişafa müsbət təsir göstərsə də ekoloji cəhətdən bir sıra problemlər yaratmışdır. Bu sahədə həll yolu həm iqtisadi inkişaf həm xarici iqtisadiyyatlar asılılığının azadılması yönündə həm də ekoloji tarazlığın qorunması üçün qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi mühim prioritetlərdəndir.

Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyev tərəfindən "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" proqramı təsdiq edilmişdir. Bu proqramda qarşıya qoyulan mühim tapşırıqlar ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyaların istifadəsinə əhəmiyyətli dərəcədə yer verilməsi, istehsal sonrası yaranan tullantıların təkrar emalının təmin olunması, çirklənmiş ərazilərin bərpa olunması və s.dır. Ötən 90-cı illərlə müqayisədə Azərbaycanda tullatıların azadılmasında 31.6% fərqə nail olunmuşdur.

Azərbaycanda davamlı yaşıl iqtisadiyyat adı altında görülmən tədbirlərə ölkə başçısının 2011-ci il 28 dekabr tarixli sərəncamı ilə yaradılan Balaxaı Sənaye Parkı, 2012-ci ildə fəaliyyətə başlayan Bakı Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodu, bunlardan əlavə, 2021-ci ildə Zəngilan və Cəbrayıl ərazisində 240 MVt gücündə günəş elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı Bp şirkəti ilə imzalanmış İcra Müqaviləsini aid etmək olar. Ölkəmizin düşməni işğalından azad edilmiş ərazilərinin yenidən bərpası, davamlı inkişafın təmin olunması, iqtisadiyyata sürətli şəkildə inteqrasiyası, müasir infrastrukturun qurulması, həmin ərazilərin “yaşıl enerji” zonasına çevrilməsi istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilir.

Hal-hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərin “yaşıl enerji” zonasına çevrilməsi istiqamətində kompleks tədbirlər görülür. “Yaşıl enerji” zonası ifadəsinin əhatə dairəsi genişdir və özündə çoxşaxəli məsələləri birləşdirir. Bunlara misal olaraq, bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadə, ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələrinin təşviqi, əhali arasında “yaşıl” məşğulluğun təmini və s. göstərmək mümkündür. Azərbaycanda "Ağıllı kənd" layihəsi ilk olaraq 2021-ci ilin 26 aprel tarixində işğaldan azad olunmuş Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində təməli qoyulub. "Ağıllı kənd" konsepsiyasının kənd icmalarının iqtisadi, sosial və ekoloji davamlılığının gücləndirilməsi və kənd icmalarının ehtiyaclarını ödəmək üçün yeni texnologiyaların və rəqəmsal xidmətlərin tətbiqini təmin edir. Ümumilikdə, “Ağıllı Kəndlər” konsepsiyası yerli əhalinin yeni texnologiyalardan və sosial həllərdən istifadə etmək imkanlarını təkmilləşdirmək məqsədi daşıyır. Rəqəmsal texnologiyalar kənd yerlərində yaşamağın və işləməyin bir çox aspektlərinə tətbiq oluna bilər. "Ağıllı kənd" konsepsiyası həmçinin xidmətlərə çıxışın yaxşılaşdırılması, qısa qida təchizatı zəncirlərinin inkişafı və bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı kimi geniş siyasət sahələrində həm dövlət, həm də özəl sektorlarda ağıllı həllərin qəbulunu təklif edir.

NƏTİCƏ

Hazırkı təhrif olunmuş iqtisadi struktur ekoloji resursların davamlılığını, ölkələrin rifah səviyyəsini və həyat səviyyəsinin inkişafını təhdid edir. İnsanlar dolanışıqlarını təmin etmək

üçün öz ətraflarında olan təbii sərvətləri intensiv şəkildə məhv edir, ekoloji tarazlığın pozulmasına səbəb olurlar. Bu məqamda yaşıl iqtisadiyyat sosial, iqtisadi və ekoloji inkişafın davamlılığını təmin edən mühüm alətə çevrilir.

İqtisadi inkişaf və ətraf mühit arasında əlaqəyə yeni ölçü qatan yaşıl iqtisadiyyat siyasətinin ardınca getmək bahalı investisiyalar tələb edir və inkişaf etmiş ölkələrin dəstəyinə ehtiyac var. Ekoloji cəhətdən təmiz istehsal texnologiyalarından istifadəni təşviq etməklə, inkişaf etməmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə iqtisadi inkişaf ekoloji cəhətdən daha davamlı struktur əldə edə bilər.

Təbii sərvətləri qorumaq və inkişaf etdirmək, ətraf mühiti qorumaq, qida keyfiyyəti və sağlamlıq şərtlərinə uyğun gəlməyi hədəfləyən orqanik kənd təsərrüfatı davamlı kənd təsərrüfatı üçün uyğun bir üsul olaraq görülür. Bu kontekstdə davamlı kənd təsərrüfatı və qida gələcək nəsillərin ehtiyaclarını təhlükəyə atmadan onlara cavab verən bir cəmiyyət yaratmaq baxımından son dərəcə əhəmiyyətli anlayışlardır.

Bu gün mövcud enerji artan əhəlinin və inkişaf edən sənaye ehtiyaclarını ödəyə bilmir. Buna görə də enerji istehsalı və istehlakı arasında fərq sürətlə artır. Enerji ehtiyatlarının sürətlə tükəndiyini nəzərə alaraq, yaşıl enerji resurslarından istifadə təşviq edilməli və bu sahədə özəl sektor təşviq edilməlidir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Kılıçoğlu, (2005) Türkiyə'nin Çevre Politikalarında Sürdürülebilir Gelişme [1, səh 11].
2. Kaya, Y. ve Bıçkılı, D. (2006) "Sürdürülebilirlik" Argümanı ve "Derin Ekolojik" İtiraz, Gazi Üniversitesi [2, səh 236].
3. UNEP. (2009). Global Green New Deal; Policy Brief. [3, səh 5].
4. Rao, P. K. (2010). The Architecture of Green Economic Policies, Springer [4, səh 106].
5. Aşıcı A.A. (2012). İktisadi Düşüncədə Çevrenin Yeri ve Yeşil Ekonomi: Karşılaştırmalı Bir Analiz [5, səh 105].
6. Ertürk, H. (2011) Çevre Politikası, Ekin Basın Yayım Dağıtım, Bursa [6, səh 102].

I.G.Guliyev

*Associate Professor, Azerbaijan State University of Economics
ORCID 0000-0002-2674-4185*

Ch.T.Jahangirova

master student, Azerbaijan State University of Economics

Assessment of the role and position of the "green economy" in ensuring sustainable development

Abstract

In recent years, in addition to socio-economic problems, problems such as global climate change, inefficient use of limited resources and poverty occupy an important place in the global agenda of countries and international organizations. A solution to these problems is sought through the concepts of "sustainable development" and "green economy". In fact, the complementary approach of sustainable development and green economy are concepts that cover not only the economy, but also every aspect of our lives. In this context, the main purpose of this article is to explore the concept of green economy within the framework of sustainable development.

Key words: "green economy", "energy", "infrastructure", "sustainable development", "urbanization", "capital", "nature".

И.Г.Гулиев

д.ф.э., доцент, Азербайджанский Государственный Экономический Университет

ORCID 0000-0002-2674-4185

Ч.Т.Джахангирова

магистрант, Азербайджанский Государственный Экономический Университет

Оценка роли и позиции «зеленой экономики» в обеспечении устойчивого развития

Резюме

В последние годы, помимо социально-экономических проблем, важное место в глобальной повестке дня стран и международных организаций занимают такие проблемы, как глобальное изменение климата, неэффективное использование ограниченных ресурсов и бедность. Решение этих проблем ищется через концепции «устойчивого развития» и «зеленой экономики». На самом деле взаимодополняющий подход устойчивого развития и «зеленой» экономики - это понятия, охватывающие не только экономику, но и все аспекты нашей жизни. В этом контексте основной целью данной статьи является исследование концепции «зеленой» экономики в рамках устойчивого развития.

Ключевые слова: «зеленая экономика», «энергетика», «инфраструктура», «устойчивое развитие», «урбанизация», «капитал», «природа».